

1905

El 15 d'agost, el Dr. Eduardo Vitoria, SJ, funda el Laboratori Químic de l'Ebre (LQE) a la primera planta d'un nou edifici als terrenys de la Companyia de Jesús a Roquetes.

1910 - 1916

El P. Vitoria publica els llibres *Manual de Química Moderna*, *Catàlisis Química*, *Pràcticas Químicas para Cátedras y Laboratorios*, *El acetileno i La ciencia química y la vida social*.

1914

Al gener, el LQE publica el primer número de la revista *Ibérica, el progreso de las Ciencias y de sus aplicaciones*. D'aquí el nom de l'edifici.

1916

El LQE es trasllada al barri de Sarrià de Barcelona amb el nom d'Institut Químic de Sarrià (IQS).

1921

L'Associació d'antics alumnes d'IQS publica *Afinidad*.

1945

1953

IQS imparteix el primer curs d'uns nous estudis a l'estat espanyol, els d'Enginyeria Química.

1962

La revista *Ibérica* passa a una edició mensual.

2004

Al desembre surt el número *Ibérica*, el número 2080.

2023

IQS segueix el seu camí d'innovació i progrés per seguir oferint a la societat dones i homes formats per l'excel·lència en la reflexió, en el discerniment i d'acord amb la tradició d'IQS. Homes i dones capaços de promoure la justícia i el desenvolupament sostenible (humà, social i ecològic) i de desenvolupar un clar esperit de solidaritat i de servei, aportant, coneixements pràctics i ètics.

La Societat Catalana de Química ha reconegut l'edifici del Laboratori Químic de l'Ebre, actualment dit *la Ibérica*, de Roquetes com a emplaçament històric representatiu de la química en el territori de parla catalana en l'edició de l'any 2023. La placa commemorativa d'aquest reconeixement s'ha inaugurat el 22 de novembre de 2023.

Edifici LQE La Ibérica, Roquetes

DE FORMACIÓ SUPERIOR EN
QUÍMICA, LLAVOR I ORIGEN DE
L'INSTITUT QUÍMIC DE SARRIÀ,
A CENTRE ESCOLAR I DE SERVEIS.

El Laboratori Químic de l'Ebre

El Laboratori Químic de l'Ebre (LQE, 15-08-1905), fundat pel Dr. Eduardo Vitoria, SJ, juntament amb l'Observatori Astronòmic (1904) i el Laboratori Biològic (1906) es va construir en el municipi de Roquetes, en uns terrenys propietat de la Companyia de Jesús prop del seminari jesuític situat al barri de Jesús de Tortosa.

Així doncs, l'important sector industrial que hi havia al municipi de Roquetes a principis del segle vint, format per una fàbrica de mitges i mitjons, una fàbrica de fusta, una cooperativa d'oli de pinyolada, una fàbrica d'alcohol i derivats i una de sabó, es va consolidar amb un Centre d'Ensenyament i Recerca en Química.

El LQE ocupà la planta baixa d'una casa independent de tres plantes a on s'allotjaren els laboratoris de Química amb una dotació de 30.000 duros de l'època per al seu equipament. El LQE constava de laboratoris independents de Química del Carboni, Anàlisi Mineral, Anàlisi Quantitativa, Anàlisi Orgànica i Processos Electrolítics; una classe amb taula per experiències de càtedra, biblioteca i magatzem i el primer refractòmetre d'Espanya.

El P. Vitoria va concebre el LQE com un Centre d'Intel·lectualitat que fos en sí mateix un testimoni viu de que no existeix oposició entre fe i ciència. A més, havia de proporcionar coneixements en ciències positives als joves jesuïtes, que els havien de saber compaginar amb els estudis de teologia i filosofia per transmetre passió per la ciència als alumnes dels col·legis i universitats a on anirien a treballar.

Mentre el LQE va estar actiu va atreure nombrosos estudiosos que desitjaven compartir el coneixement i experiència del seu fundador.

Quan el 1916 el LQE es traslladà a Barcelona, concretament a Sarrià, amb el nom d'Institut Químic de Sarrià (IQS), amb l'experiència de Roquetes, els estudis es varen oferir a tots els llicenciats en Química que volguessin preparar-se i incorporar-se al món laboral amb un bon coneixement pràctic i una gran capacitat de decisió, imprescindibles en la indústria química.

La Ibérica

Al novembre de 1913, l'Observatori de l'Ebre va publicar dos exemplars preliminars d'una nova revista, anomenada *Ecos Científicos del Ebro*, amb la idea de ser una revista de divulgació científica. El 3 de gener de 1914, es va continuar la seva publicació amb el nom definitiu de *Ibérica, el progreso de las Ciencias y de sus aplicaciones*.

Segons l'obra "Observatori de l'Ebre. Un segle d'història (1904-2004)" de Manuel García Doncel i Antoni Roca Rosell de 2007, "el nom de la revista (*Ibérica*) significa en llatí 'coses de l'Ebre' i al·ludeix a l'Observatori i resta d'institucions científiques de l'Ebre."

Les raons principals de la seva creació van ser:

- La inexistència d'una revista en llengua espanyola que respongués a una necessitat creixent d'informació científica.
- El perill que aquesta revista fos editada per alguna altra societat acadèmica.
- La necessitat de complementar el Boletín Mensual de l'Observatori, només intel·ligible a especialistes.

El 1917 els editors de la revista van demanar traslladar-se a Barcelona, però, per manca de recursos econòmics, la revista es va instal·lar a l'edifici del LQE i se li començar a dir *Torre d'Ibérica*.

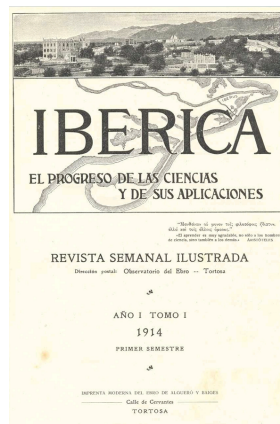
El 1925, la *Ibérica* es trasllada a la Residència del Palau, al centre de Barcelona, essent la millor revista d'alta divulgació d'Espanya.

La revista va patir una interrupció forçosa amb la Guerra Civil i la Segona Guerra Mundial, reeditant-se el 1945 amb alguns canvis d'orientació.

El 1971, la redacció d'*Ibérica* es trasllada al campus de la Universitat de Barcelona a Pedralbes. A partir de març de 1984 passà a ser editada per l'Associació de Pedagogia de les Ciències.

El desembre de 2004, 92 anys després de la seva fundació, va aparèixer el darrer número de la *Ibérica*, el 478 de la 3a època i haver publicat un total de 2080 números.

El 1987, l'edifici Ibérica s'atorga a l'Ajuntament i des del 2009 l'INS Roquetes hi imparteix el cicle FP de grau mitjà Estètica personal decorativa i la seu del GEPEC a les Terres de l'Ebre.

L'Institut Químic de Sarrià

Fa més de 100 anys que el LQE, iniciava una nova i revolucionària manera d'ensenyar la Química. Avui, ho continua fent a través del seu successor, l'Institut Químic de Sarrià, ara més conegut com IQS.

L'IQS va obrir les seves portes el curs 1916-1917 a tots els llicenciats en Química que es volguessin preparar millor per a treballar en la indústria Química que començava a donar els seus fruits i que necessitava professionals competents i amb esperit crític, capaços de resoldre els problemes del dia a dia de manera eficient i segura. El discerniment ignasià va ser i és, encara avui, un tret que caracteritza a tots els IQSs.

El 1953, IQS va ser la primera institució d'educació superior que va impartir la titulació d'Enginyeria Química a l'estat espanyol, contribuint al desenvolupament de la nostra indústria química. Les 3 h diàries de treball individual en els laboratoris i planta pilot no han estat superades ni igualades.

La primera promoció de graduats, va crear l'any que acabaven els seus estudis, el 1921, l'Associació d'antics alumnes de l'Institut Químic de Sarrià, l'actual AIQS. Segurament, com a ressò d'aquella revista *Ibérica* que es va quedar a Roquetes, el 1921 va veure la llum una altra revista anomenada *Afinidad*. *Afinidad* és la revista més antiga de Química teòrica i aplicada editada en castellà que segueix publicant-se, des del 2007 en format electrònic i indexada en totes les webs científiques.

IQS va donar, dona i donarà servei de transferència de coneixement a les empreses del sector i afins, complementant la formació dels seus tècnics en els camps emergents i creant el coneixement necessari en aquest entorn.

Finalment, però no menys important, IQS ha pres el relleu del LQE, interaccionant amb les millors universitats d'arreu. Els seus titulats estan exercint la seva professió a indústries químiques de tot el món i a les més prestigioses universitats i centres de recerca tant nacionals com internacionals.